

Proč právě domácí vzdělávání

Radka Klišová

Domácí vzdělávání Bernadetky vyplynulo z přirozeného sledu událostí. Narodila se s diagnózou Downova syndromu. První pomoc přišla už v porodnici, kde jsme začaly cvičit Vojtovu metodu. Od tří týdnů probíhala cvičení orofaciální regulační terapie, pak přišla na řadu logopedie a terapie podporující rozvoj kognitivních funkcí. Postupně přibývaly další aktivity (globální čtení, plavání, paravoltiž, tanečky, kroužek Učíme se hrou), které jí zajišťovaly také setkávání s vrstevníky. Její čtyři starší sourozenci byli pro ni nejen dobrými kamarády, ale i přirozenými terapeuty. Bernadetčin život měl tedy od samého počátku určitý řád. Pravidelná spolupráce Bernadetka-terapeut-rodíč se velmi vyplatila.

Protože se Bernadetka v domácím prostředí velmi dobře rozvíjela a s individuálním vzděláváním na prvním stupni jsem měla již zkušenost, doporučili nám v SPC „individuální předškolní vzdělávání“. Za ten poslední předškolácký rok jsem se cíleně snažila proniknout do jejího způsobu myšlení. Čas, který není předem určený a kdy se může sama zamyslet, sama něco vytvořit nebo objevit, je pro ni nenahraditelný. Ale nejdůležitější bylo poznání, že Bernadetka, aby mohla odkrývat své vnitřní bohatství, potřebuje jako vzduch prostředí bezpodmínečné lásky, přijetí a osobního vztahu, a také mít možnost se přitulit, obejmout, a znovu tak načerpat sílu.

Vzhledem k její větší unavitelnosti, k jejímu malému vzrůstu a křehkosti a k potřebě mít klid na učení, aby se mohla plně soustředit, jsme se rozhodli pro individuální přístup, který pro ni považujeme za nejvíce přínosný. V SPC nám navrhli, abychom Bernadetku v rámci individuálního vzdělávání integrovali od první třídy do běžné ZŠ. Rozhodli jsme se pro minimálními výstupy, přičemž horní hranice je u jednotlivých předmětů pohyblivá.

Zásady naší výuky jsou:

1. Jsme spolu tady a teď, tělem, duší i srdcem.
2. Krok za krokem.
3. Pomohu ti, abys to dokázala.
4. Chybami se člověk učí.
5. Poctivé učení zasluhuje odměnu.

Vyučování začínáme kolem 8. hodiny a končíme kolem 13. hodiny. Odpoledne jsou naplní už jen kroužky a večeru odměna, například hry, pohádka nebo zajímavý film. Bernadetka si oblíbila mít předem naplánovaný program, chce vědět, jak bude den probíhat a na co se může těšit. Úkoly si zapisuje do kalendáře, a pokud si něco zapíše, tak to pro ni platí a dokáže se překonat, i když se jí do toho právě nechce. Má velkou schopnost přenášet to, co se naučila, do praktického života a je velkou pomocnicí v kuchyni při vaření, při práci na zahrádce, a hlavně při nákupech. Bernadetka dokončuje třetí třídu ZŠ a druhým rokem chodí do hudební školy, kde se učí hrát na flétnu především lidové písničky a tancovat.

Hlavním motivem učení pro ni nejsou známky, ačkoli jedničky s hvězdičkou za správně vypracované cvičení ji vždycky opravdu potěší. Bernadetka nemusí porovnávat své výkony s ostatními a má možnost zažívat úspěch. Její projevy spontánní radosti a nadšení z toho, že na něco přišla úplně sama, patří k nezapomenutelným zážitkům.

Domácí škola je i obrovská úspora času a sil, které by ztratila cestováním. Pokud sedí u stolu, tak pracuje. Odpočívá mimo své „pracovní území“, nejlepší přestávky jsou venku.

Individuální vzdělávání je však také činností namáhavou, mimo jiné tím, že je zároveň školou trpělivosti, sebeovládání a překonávání se, jak pro žáka, tak i pro učitele. Jsou dny, kdy se práce nedaří. Vyžaduje se i práce mravenčí. Kladem je zase dostatek času k pochopení a prohlubování probírané látky. Je třeba být stále otevřený novému způsobu vysvětlování, pokud se ten původní neosvědčil. Rozhodně se nejedná o rutinu, nýbrž o tvůrčí a někdy fascinující práci. Každé dítě se učí a chápe jedinečným způsobem. Nápad, jak se něco nového naučit, přicházejí často teprve během výuky. Jde o týmovou práci: učitel-žák, a také žák-učitel. Velmi důležitá je podpora rodiny, manžela a sourozenců.

Největší odměnou za práci s Bernadetkou je pro mě to, že se za mou námahu dokáže mnohonásobně odvděčit, například tím, že pracuje s mimořádným nasazením a ochotou, a to vše doprovází svými vtípky a nakažlivým smíchem. Často přemýšlím o tom, odkud bere takovou chuť do života, že jí má na rozdávání. Práce s ní se tak proměňuje v radost a potěšení.